

Atebion

Beth yw calon?

- Mae calon babi'n curo'n fwy **cyflym** na chalon oedolyn.
Gall calon babi dan flwydd oed guro rhwng 70 a 160 curiad y funud. Mae calon oedolyn yn curo ar raddfa o tua 60 i 100 curiad y funud.
- Mae calon morfil yr un maint â **char** bach.
Gall calon morfil bwysu cymaint â char Mini – o gwmpas 450 kilogram neu 1000 pwys.
- Mae curiad y galon yn **arafu** wrth i chi gysgu.
Wrth i chi ymlacio, gall curiad calon person arafu i 60 curiad y funud ac weithiau hyd yn oed i 40 curiad y funud!
- Mae eistedd i law'r drwy'r dydd yn **ddrwg** i'r galon.
Mae'n bwysig cadw'n heini er mwyn cadw'r corff a'r galon yn iach.
- Mae pobl heini **yn llai tebygol** o gael trawiad ar y galon na'r rhai nad yw'n cadw heini.
Er bod curiad y galon yn codi wrth i chi wneud ymarfer corff, mae aros yn llonydd heb wneud unrhyw ymarfer corff yn gwneud mwy o ddrwg i'ch calon chi. Felly, mae pobl nad yw'n cadw heini'n fwy tebygol o gael trawiad ar y galon.
- Mae eich calon **yng nghanol** eich corff.
Er efallai eich bod yn meddwl ei bod hi ar ochr chwith eich corff chi, mae'r galon wedi'i lleoli yng nghanol eich corff o dan asgwrn y frest a'r asennau.
- Mae eich calon yn pwyso cymaint â **photel fach o sôs coch**.
Mae calon y person cyffredin yn pwyso rhwng 200 a 425 gram.
- Mae calon dyn yn curo **yn fwy araf na** chalon merch.
Ar gyfartaledd, mae calon merch yn curo 78 gwaith y funud, a chalon dyn yn curo 70 gwaith y funud.
- Mae pobl yn fwy tueddol o gael trawiad ar y galon **ar fore dydd Llun**.
Mae ffigyrau'n dangos bod mwy o bobl yn tueddu i gael trawiad ar y galon rhwng 8 a 9 o'r gloch ar fore dydd Llun nag unrhyw amser arall yn ystod yr wythnos! Tybed pam?!

Geirfa		
Cymraeg	Disgrifiad	Saesneg
graddfa	pa mor gyflym mae rhywbeth yn digwydd	rate
tebygol	yn debyg o ddigwydd	likely
trawiad ar y galon	y galon yn stopio neu'n blocio ac yn achosi poen	heart attack
ar gyfartaledd	y man canol rhwng y rhif uchaf a'r rhif isaf	on average

Chwilair y corff

C	A	L	O	N	LI	A	W	T	T
R	R				B	Y	S	N	R
O	T	C	L	U	S	T		I	O
E	E	W	I	N	E	Dd	A	A	E
N	R			N			S	F	D
	I		E			T	G	Y	A
C	O	R	N	E	A	R	W	G	N
E	A				F	W	R	S	T
LI					U	Y	N	Y	
G	W	Y	Th	I	E	N	N	A	U